

บทที่ 2

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง อำเภอเมืองแพร่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้าฝ้ายจังหวัดแพร่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง และได้นำแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน ผลตอบแทน วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษา และได้วางกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้าฝ้ายจังหวัดแพร่

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผ้าฝ้ายจังหวัดแพร่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดแพร่ ประวัติผ้าฝ้ายบ้านพันเชิง จังหวัดแพร่ วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิตผ้าฝ้าย อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผ้าฝ้าย และเทคนิคในการผลิตผ้าฝ้าย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดแพร่

ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่เป็น 1 ใน 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงประมาณ 555 กิโลเมตร และทางรถไฟ 550 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,538.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,086,625.00 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดพะเยาและจังหวัดลำปาง

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดสุโขทัย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดลำปางและจังหวัดสุโขทัย

สภาพทางภูมิศาสตร์

พื้นที่จังหวัดแพร่ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้ง 4 ทิศ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 20 โดยลาดเอียงไปทางทิศใต้ตามแนวไหลของแม่น้ำยม คล้ายกัน

กระทะ พื้นที่ราบของจังหวัดจะอยู่ระหว่างหุบเขา มี 2 แปลงใหญ่ คือ ที่ราบบริเวณพื้นที่อำเภอร่อง
 กวาง อำเภอเมือง อำเภอสูงเม่น และอำเภอเด่นชัย ซึ่งเป็นที่ราบแปลงใหญ่และอีกหนึ่งแปลง คือ
 บริเวณที่ตั้งอำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น ซึ่งที่ราบดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัย และทำการเกษตร

ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูกาล ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแพร่ จัดอยู่ในลักษณะแบบฝนเมืองร้อน
 เฉพาะฤดูฝนหรือแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Tropical Savanna) บริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตร่องอากาศ
 เขตร้อน (Intertropical Convergence Zone) ปริมาณและการกระจายของฝนจะได้รับอิทธิพลจากลม
 มรสุม 2 ประเภท คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกชุก และลมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่
 นำเอาอากาศหนาวและแห้งแล้ง จากประเทศจีนมาปกคลุมทั่วบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย
 นอกจากนี้เนื่องมาจากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดแพร่ที่เป็นแอ่งคล้ายก้นกระทะ ลักษณะภูมิประเทศ
 เป็นภูเขา จึงทำให้สภาพอากาศแตกต่างกันมาก ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดแพร่ แบ่งเป็น 3
 ฤดูกาล

ปริมาณน้ำฝน มีค่าเฉลี่ยประมาณ 1, 226.94 มิลลิเมตร ฝนตกมากที่สุด ในปี พ.ศ.
 2549 วัดได้ 1,398.70 มิลลิเมตร ฝนตกน้อยที่สุด ในปี พ.ศ. 2550 วัดได้ 1,046.10 มิลลิเมตร

อุณหภูมิ มีค่าเฉลี่ยประมาณ 26.43 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ
 18.79 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยประมาณ 36.00 องศาเซลเซียส

2. ประวัติผ้าด้นมือบ้านพันเชิง จังหวัดแพร่

การผลิตผ้าด้นมือกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ 40 กว่าปีก่อน เมื่อมิชชันนารีชาว
 อเมริกันชื่อ มิสซิส แอน เมอร์ ซึ่งเป็นภรรยาของหมอสอนศาสนาคริสต์ ชื่อ ศาสตราจารย์ ชาร์ลส
 เมอร์ ได้เข้ามาฝึกสอนการทำผ้าด้นมือให้แก่กลุ่มสตรีแม่บ้านชาวคริสต์เถียน หลังจากนั้นการทำผ้า
 ด้นมือก็เริ่มเป็นอาชีพที่ชาวบ้านในกลุ่มเริ่มยึดถือกัน และได้เผยแพร่ความรู้และทักษะในการทำผ้า
 ด้นมือให้ชาวบ้านโดยการจ้างชาวบ้านในละแวกนั้นทำชิ้นตอนต่างๆและยังมีการแนะนำและ
 กำหนดคุณภาพของงาน โดยใช้ค่าจ้างเป็นสิ่งจูงใจ จนชาวบ้านเริ่มหันมาประกอบอาชีพรับจ้างผลิต
 ซึ่งกระจายอยู่ตามชุมชนทั่วไป เช่น บ้านธรรมเมือง บ้านต้นไคร้ บ้านป่าแดง บ้านมุ้ง เป็นต้น

ผ้าด้นมือบ้านพันเชิง เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517 จากครอบครัวนางสุพัตรา ทาหาญ
 ซึ่งเป็นสตรีในคริสตจักรสามัคคีธรรมที่ 5 บ้านพันเชิง ได้รับการอบรมการเย็บผ้าด้วยมือจาก
 มิชชันนารี และได้เผยแพร่ให้สมาชิกกลุ่มสตรีคริสตจักรบ้านพันเชิง หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ผ้าด้นมือ
 ชิ้นแรกเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2518 ด้วยชื่อ ปลายดาว (Virginia Star) ซึ่งเป็นผ้าด้นมือที่เย็บผ้าด้วยมือทั้ง

ฝืนปลูกด้วยผ้าและฝ้ายทั้งฝืน ต่อมาได้พัฒนารูปแบบให้มีการผสมผสานกันระหว่างการเย็บและการสอยปะให้เป็นรูปร่างต่างๆ เช่น ลายตุ๊กตา ลายดอกไม้ ลายรูปสัตว์ เป็นต้น ในระยะเริ่มแรกการผลิตผ้าคั่นมือนั้นสมาชิกยังไม่มี ความชำนาญต้องใช้ความอดทนและพัฒนาฝีมืออย่างต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถผลิตได้รวดเร็วและมีคุณภาพดีขึ้น เป็นการสร้างรายได้ให้สมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากการผลิตผ้าคั่นมือเป็นอาชีพเสริมที่สมาชิกสามารถทำอยู่กับบ้านได้ เป็นการสานสัมพันธ์กันในครอบครัวให้มีความรัก ความอบอุ่นและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ปัจจุบันกลุ่มผ้าคั่นมือบ้านพันเชิงหมู่ที่ 2 ตำบลช่อแฮ ได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายขึ้นจากเดิมที่ผลิต ผ้าคลุมเตียง ผ้าห่ม ปลอกหมอน พัฒนาใหม่เป็น กระเป๋า ผ้าปูโต๊ะ ผ้าแขวนใส่กรอบ ผ้ากันเปื้อน ผ้ารองแก้ว ผ้ารองจาน เป็นต้น เพื่อรองรับกับความต้องการของลูกค้าและเพื่อการขยายตลาดต่อไป

3. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผ้าคั่นมือ

วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตผ้าคั่นมือ คือ ผ้า และใยโพลีเอสเตอร์ ซึ่งผ้าประกอบไปด้วย ผ้าพื้นสี และผ้าฝ้ายพิมพ์ลาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผ้าพื้นสี

ภาพที่ 1 ผ้าพื้นสี

จากภาพที่ 1 ผ้าพื้นสี แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ผ้าพื้นบล็อก (สีครีม) และผ้าพื้นสี ลักษณะเนื้อฝ้ายนิ่มใช้ผ้าฝ้าย ร้อยละ 100 เพราะมีคุณสมบัติ รีดเรียบ อยู่ทรง เย็บง่าย และผ้าไม่เป็นขุย ขนาดมาตรฐานของผ้า คือ หน้ากว้าง 45 ซม. และหน้ากว้าง 60 ซม.

3.2 ผ้าฝ้ายพิมพ์ลาย

ภาพที่ 2 ผ้าฝ้ายพิมพ์ลาย

จากภาพที่ 2 ผ้าฝ้ายพิมพ์ลาย เป็นผ้าที่มีลวดลายสีอื่นต่างๆตลอดทั้งผืน เช่น ลายการ์ตูน ลายดอกไม้ เป็นต้น ทำจากผ้าฝ้าย ร้อยละ 100 เนื้อผ้าไม่หนาเกินไป เย็บง่าย อยู่ทรง ขนาดมาตรฐานของผ้า คือ หน้ากว้าง 60 ซม.

3.3 โยโฟลีสเตอร์

ภาพที่ 3 โยโฟลีสเตอร์

จากภาพที่ 3 โยโฟลีสเตอร์ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดอัดแผ่น มีลักษณะเป็นแผ่นคล้ายฟองน้ำ ใช้สำหรับงานคั่นมือ และชนิดโยฟู มีลักษณะคล้ายสำลี ใช้สำหรับขัดปก

หมอน ซึ่งโยโพลีเอสเตอร์มีหลายประเภทแตกต่างกันตามขนาดและความหนาของโย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของชิ้นงาน

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตผ้าด้นมือ

อุปกรณ์สำคัญสำหรับการด้นผ้า คือ อุปกรณ์จิ้งผ้า หรือโต๊ะด้นมือ และอุปกรณ์เย็บผ้า ดังรายละเอียดดังนี้

4.1 อุปกรณ์จิ้งผ้า หรือ โต๊ะด้นมือ

ภาพที่ 4 อุปกรณ์จิ้งผ้า หรือโต๊ะด้นมือ

จากภาพที่ 4 อุปกรณ์จิ้งผ้า หรือ โต๊ะด้นมือ เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่คิดค้นขึ้นจากการนำท่อนไม้ขนาดต่างๆมาประกอบกันให้มีลักษณะเป็นโต๊ะและเหมาะสมกับการใช้งาน มีไว้ใช้สำหรับจิ้งผ้าให้ตึง เพื่อทำการด้นหรือสอยได้สะดวก ประกอบไปด้วย ไม้ขวาง ไม้ติดผ้า ขารองด้น เหล็กรูปตัวซี ดังรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ไม้ขวาง คือ ไม้ขนาดยาว จำนวน 2 ท่อน วางทับอยู่บนขารองทั้ง 2 ข้าง มีไว้ยึดผ้าในแนวยาวให้ตึง ความสูงประมาณ 1 นิ้ว ขนาดความยาวของไม้ไม่มีกำหนดที่แน่นอนขึ้นอยู่กับความยาวของชิ้นงาน

4.1.2 ไม้ติดผ้า คือ ไม้ขนาดสั้น จำนวน 2 ท่อน วางทับอยู่บนขารองทั้ง 2 ข้าง มีไว้ยึดผ้าในแนวกว้างให้ตึง ความสูงประมาณ 1 นิ้ว ความยาวประมาณ 1 เมตร หรือขึ้นอยู่กับความยาวของขารองด้น

4.1.3 ขารองคั่น จำนวน 2 ชั้น ไม่มีขนาดกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ ถ้าเป็นขารองคั่นขนาดใหญ่ ที่มีความสูง ประมาณ 1 เมตร ก็จะใช้เก้าอี้นั่งขณะคั่นผ้า แต่ถ้าเป็นขารองคั่นขนาดเล็ก ที่มีความสูงประมาณ 13-15 นิ้ว ก็จะนั่งพื้นเวลาคั่นผ้า

4.1.4 เหล็กรูปตัวซี

ภาพที่ 5 เหล็กรูปตัวซี

จากภาพที่ 5 เหล็กรูปตัวซี ขนาด 5 นิ้ว จำนวน 4 ตัว ใช้สำหรับยึดไม้ขวาง ไม้ตัดผ้าและขารองคั่นเข้าด้วยกันทั้ง 4 ด้าน

4.2 จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม

ภาพที่ 6 จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม

จากภาพที่ 6 จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม ใช้เย็บผ้าทั่วไป หรือประกอบชิ้นงานในส่วนที่ไม่สามารถด้นผ้าด้วยมือได้ เนื่องจากการเย็บผ้าด้วยจักรจะให้ความแข็งแรงคงทนมากกว่าการเย็บด้วยมือ

4.3 จักรโพงรีม

ภาพที่ 7 จักรโพงรีม

จากภาพที่ 7 จักรโพงรีม ใช้โพงรีมผ้ากันลู่ เพื่อเตรียมพร้อมนำไปประกอบชิ้นงานและเพื่อให้ชิ้นงานมีความเรียบร้อย ประณีตมากขึ้น

5. เทคนิคในการผลิตผ้าด้นมือ

ผลิตภัณฑ์ผ้าด้นมือ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้า โดยใช้เทคนิคการตกแต่งลวดลายบนผืนผ้าด้วยกรรมวิธี การเย็บ ปะ ตัดต่อ ด้วยมือ เพื่อให้ได้ลวดลายที่มีลักษณะนูนขึ้น เทคนิคดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

5.1 Patchwork (การต่อผ้า)

ภาพที่ 8 เทคนิคการต่อผ้า

จากภาพที่ 8 เทคนิคการต่อผ้า คือ การตัดผ้าให้เป็นรูปทรงเรขาคณิต เพื่อเย็บโดยรอบประมาณ $\frac{1}{4}$ นิ้ว แล้วนำมาเย็บต่อกันเพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงที่กำหนด เช่นลายดาว (Star)

5.2 Applique (การปะผ้า)

ภาพที่ 9 เทคนิคการปะผ้า

จากภาพที่ 9 เทคนิคการปะผ้า คือ การนำผ้ามาตัดให้เป็นรูปแบบตามที่ต้องการเพื่อตะเข็บสอยโดยรอบ เช่น รูปดอกไม้ รูปสัตว์ต่างๆ แล้วนำมาเย็บบนพื้นผ้า ด้วยวิธีการสอย ปะ เพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงาม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง

ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง สมาชิกในปัจจุบัน โครงสร้างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง แหล่งเงินทุนในการก่อตั้งและการจัดสรรเงินทุน หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน ประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่าย

1. ประวัติความเป็นมาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง หมู่ที่ 2 ตำบลช่อแฮ ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2538 มีสมาชิก 12 คน ขณะนั้นกลุ่มแม่บ้านยังไม่มีกลุ่มอาชีพ ได้ประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันดำเนินกิจกรรม การทำเหมืองหมักคอง หน่อไม้ปั่น การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การทำผ้าคันมือ และการแปรรูปถนอมอาหาร โดยมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้านวิชาการ สมาชิกส่วนใหญ่ในหมู่บ้านประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เมื่อเสร็จจากงานสมาชิกกลุ่มแม่บ้านจะมีเวลาว่าง จึงรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อหาอาชีพเสริมเพิ่มรายได้และนำมาใช้จ่ายในครัวเรือน มีการอบรมทรัพย์สินภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อนำเงินมาลงทุนผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยมีการระดมหุ้น หุ้นละ 50 บาท และนำมาฝากกับธนาคารหมู่บ้านพันเชิง

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง ได้จดทะเบียนเป็นองค์กรเกษตรกรตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2546 ในชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง และได้จัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2551

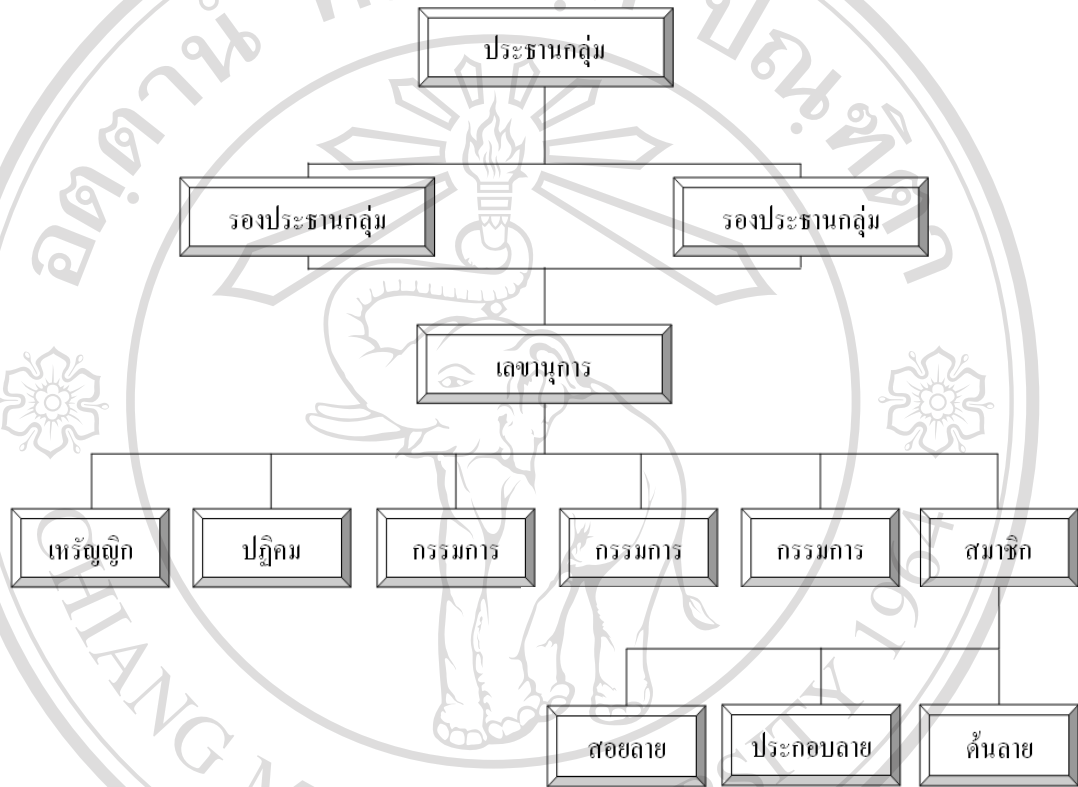
ปัจจุบันทางกลุ่มได้ก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นภายในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจในผ้าคันมือ โดยมีสมาชิกของกลุ่มและประธานกลุ่มเป็นผู้ฝึกสอน การดำเนินงานภายในกลุ่มจะเน้นความสามัคคี อาศัยการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์กรในท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. สมาชิกในปัจจุบัน

สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิงเมื่อเริ่มก่อตั้ง มีจำนวน 12 คน ปัจจุบันมีสมาชิก 25 คน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สมาชิกที่ร่วมดำเนินกิจกรรมกับกลุ่ม จำนวน 17 คน และสมาชิกที่ดำเนินงานเองอยู่ที่บ้าน จำนวน 8 คน สมาชิกทั้งหมดในกลุ่มเป็นสตรีที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านพันเชิง มีการวางแผนการบริหารจัดการกลุ่ม ในรูปแบบการบริหารคณะกรรมการ

กลุ่ม และมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน โดยมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มดังนี้

3. โครงสร้างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง

ภาพที่ 10 โครงสร้างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง

จากภาพที่ 10 โครงสร้างกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง บริหารงานโดย คณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งได้มาจากการสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการคัดเลือกจากสมาชิก โครงสร้าง การดำเนินงาน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการ เหรัญญิก ปลัด กรรมการ และสมาชิก โดยสมาชิกจะแบ่งหน้าที่ออกเป็นแผนกต่างๆ ดังนี้ คือ แผนกสอยลาย แผนกประกอบ ลาย แผนกต้นลาย

นอกเหนือจากการบริหารงานตามปกติแล้ว กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิงยัง ได้บริหารกิจกรรมของกลุ่มซึ่งเกิดจากการเปิดศูนย์การเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ด้าน ทักษะการผลิตและเทคนิคในการผลิตผ้าคันมือ ให้แก่นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจ โดยทางกลุ่ม ได้จัดทำชุดฝึกสอน เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนภายในกลุ่ม

4. แหล่งเงินทุนในการก่อตั้งและการจัดสรรเงินทุน

เงินลงทุนเริ่มแรก กลุ่ม ได้รับเงินจากการระดมหุ้นขั้นต่ำหุ้นละ 50 บาท และจากการออมประจำเดือนของสมาชิกในกลุ่ม และส่วนหนึ่งมาจากการกู้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งทางกลุ่มนำไปใช้ในการลงทุนซื้อวัตถุดิบ และอุปกรณ์ในการผลิตผ้าฝ้ายมือ

5. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน

กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลตำบลช่อแฮ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

6. ประเภทผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง ได้แก่ ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอนอิง ผ้าปูโต๊ะ โดยแบ่งเป็นชนิดและขนาดได้ดังนี้

1. ผ้าห่ม ขนาด 60 x 80 นิ้ว ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 ผ้าห่ม ขนาด 60 x 80 นิ้ว

2. ผ้าคลุมเตียง ขนาด 3.5 ฟุต ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ผ้าคลุมเตียง ขนาด 3.5 ฟุต

3. ผ้าคลุมเตียง ขนาด 5 ฟุต ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 ผ้าคลุมเตียง ขนาด 5 ฟุต

4. ผ้าคลุมเตียง ขนาด 6 ฟุต ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 ผ้าคลุมเตียง ขนาด 6 ฟุต

5. ปลอกหมอนอิง ขนาด 16 x 16 นิ้ว ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 ปลอกหมอนอิง ขนาด 16 x 16 นิ้ว

6. ผ้าปูโต๊ะกลม ขนาด 60 x 60 นิ้ว ดังภาพที่ 16

ภาพที่ 16 ผ้าปูโต๊ะกลม ขนาด 60 x 60 นิ้ว

7. ผ้าปูโต๊ะเหลี่ยม ขนาด 40 x 60 นิ้ว ดังภาพที่ 17

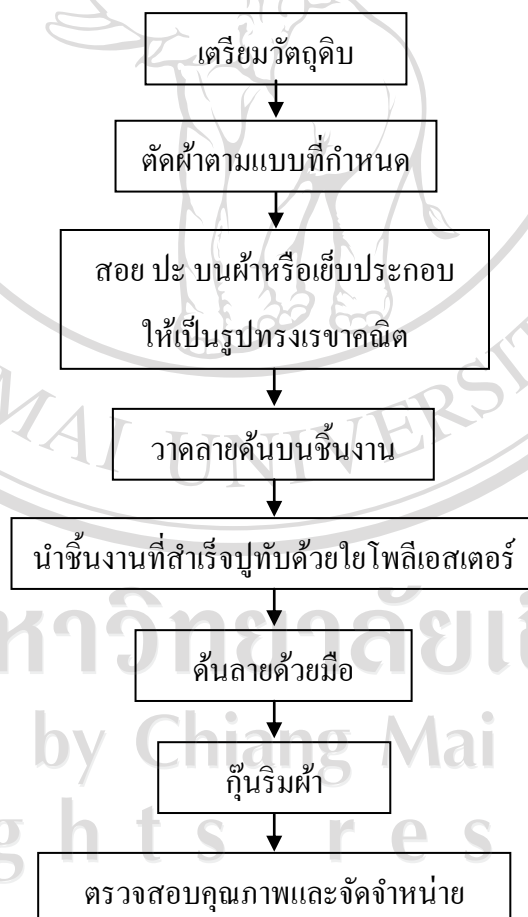
ภาพที่ 17 ผ้าปูโต๊ะเหลี่ยม ขนาด 40 x 60 นิ้ว

7. การจัดจำหน่าย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง ได้จัดให้มีการเผยแพร่กิจกรรมกลุ่มและประสานงานทางด้านข่าวสารต่างๆ เพื่อเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มีทั้งการจำหน่ายภายในกลุ่ม ภายในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมถึงต่างประเทศ โดยขายผ่านพ่อค้าคนกลาง จากการจัดงานแสดงสินค้าและจำหน่ายสินค้าที่ภาครัฐจัดขึ้น เช่น งาน OTOP City งานสหกรณ์แห่งประเทศไทย และงานวิสาหกิจชุมชน

การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าดัดมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง

ในการศึกษาการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าดัดมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์โดยแยกตามชนิดและขนาดของผลิตภัณฑ์ คือ ผ้าห่ม ผ้าคลุมเตียง ปลอกหมอนอิง และผ้าปูโต๊ะ ซึ่งมีขั้นตอนในการผลิตดังภาพที่ 18

ภาพที่ 18 แผนผังแสดงขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าดัดมือ

(กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง, 2554)

จากภาพที่ 18 สามารถอธิบายขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าดัดมือ ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แสดงดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 การเตรียมวัตถุดิบ

ขั้นตอนที่ 2 แสดงดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 การตัดผ้าตามแบบที่กำหนด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ขั้นตอนที่ 3 แสดงคั้งภาพที่ 21

ภาพที่ 21 การสอย ปะ บนผ้าหรือเย็บประกอบให้เป็นรูปทรงเรขาคณิต

ขั้นตอนที่ 4 แสดงคั้งภาพที่ 22

ภาพที่ 2.22 การวาดลายลงบนชิ้นงาน

ขั้นตอนที่ 5 แสดงคังภาพที่ 23

ภาพที่ 23 การนำชิ้นงานที่สำเร็จพับด้วยไพลีเอสเตอร์

ขั้นตอนที่ 6 แสดงคังภาพที่ 24

ภาพที่ 24 การดันลายด้วยมือ

ขั้นตอนที่ 7 แสดงคั้งภาพที่ 25

ภาพที่ 25 การกั้ริมผ้า

ขั้นตอนที่ 8 แสดงคั้งภาพที่ 26

ภาพที่ 26 การตรวจสอบคุณภาพและจัดจำหน่าย

แนวคิด ทฤษฎี

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคันมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง อำเภอเมืองแพร่ในครั้งนี้ แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ความหมายและการจำแนกประเภทของต้นทุน และทฤษฎีผลตอบแทนจากการวิเคราะห์การลงทุน ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน และบริหารจัดการเพื่อให้โครงการได้รับผลตอบแทนสูงสุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

ความหมายของต้นทุน

ดวงมณี โกมารทัต (2546: 24) กล่าวถึงต้นทุน หมายถึง มูลค่าที่วัดได้เป็นจำนวนเงินของสินทรัพย์ หรือความเสียหายที่กิจการได้ลงทุนไปเพื่อให้ได้สินค้า สินทรัพย์หรือบริการต่างๆ ซึ่งกิจการคาดว่าจะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในภายหลัง

ลำไย มากเจริญ (2551: 11) กล่าวถึงต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่วัดออกมาเป็นหน่วยเงินตราที่ได้สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้า สินทรัพย์ หรือบริการต่างๆ

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2552: 11) กล่าวถึงต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สิน

นาคยา ตรีรัตน์ดิลกกุล (2552: 8) กล่าวถึงต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่ได้ใช้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ต้นทุนที่ยังไม่หมดประโยชน์หรือต้นทุนส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จะถือว่าเป็นสินทรัพย์ (Asset) ของกิจการ และหากต้นทุนใดได้ให้ประโยชน์แก่กิจการแล้วจะถือว่าเป็นค่าใช้จ่าย

จากนิยามข้างต้น ต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่ต้องเสียไปหรือนำไปใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลทำให้สินทรัพย์ลดลงหรือหนี้สินเพิ่มขึ้น และต้องวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา

ทั้งนี้ต้นทุนในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นจากการลงทุนผลิตผ้าคันมือ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบจนกระทั่งแปรสภาพเป็นสินค้าสำเร็จรูป ได้แก่ วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต

ไพบุลย์ แยมเผื่อน (2548: 20-21) กล่าวถึงชนิดของต้นทุน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะขึ้นอยู่กับการนำไปวิเคราะห์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) **ต้นทุนเริ่มแรก (First Costs)** เป็นค่าใช้จ่ายเริ่มแรกหรือขั้นต้นทั้งหมดของการลงทุน (Initial Investment) ของธุรกิจ ตัวอย่างเช่น ค่าก่อสร้างตัวโรงงาน ค่าเครื่องจักร ค่าติดตั้ง ค่าฝึกอบรม ค่าขนส่ง ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับเครื่องจักร เป็นต้น ทั้งหมดนี้เรียกว่าต้นทุนเริ่มแรก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเงินทุนเริ่มแรกนั้นสำคัญมาก บางโครงการต้องใช้เงินจำนวนมาก อาจเป็นประการแรกที่จะเลือกหรือไม่เลือกโครงการนั้นก็เป็นที่

2) **ต้นทุนดำเนินการ (Operating Costs)** ต้นทุนการดำเนินการจะเกิดขึ้นเมื่อเริ่มเปิดกิจการ ประกอบด้วย ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) ค่าวัสดุทางตรง (Direct Material) และค่าโสหุ้ย (Factory Overhead) หรือเรียกว่าค่าใช้จ่ายโรงงาน เป็นต้น ต้นทุนการดำเนินการจะเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการดำเนินกิจการ ส่วนใหญ่จะกำหนดเป็นรายปี

นอกจากนี้ ดวงมณี โกมารทัต (2551) ลำใย มากเจริญ (2551) สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2552) และนายตรา ตริรัตน์ดิลกุล (2552) ยังได้จำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วัตถุดิบ (Materials)

วัตถุดิบนับเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไป ซึ่งการจำแนกต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 **วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials)** หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต และสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณและต้นทุนเท่าใด รวมทั้งมีลักษณะเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่และสำคัญที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ เช่น ผ้าที่ใช้ในอุตสาหกรรมทอผ้า เป็นต้น

1.2 **วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials)** หมายถึง วัตถุดิบหรือวัสดุต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อมกับการผลิตสินค้าแต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลักหรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น เส้นด้ายที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น ในบางครั้งวัตถุดิบทางอ้อมอาจจะถูกเรียกว่า วัสดุโรงงาน ซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2. **ค่าแรงงาน (Materials)** หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่ในการผลิตสินค้า โดยปกติค่าแรงงานจะถูกจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) และค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor)

2.1 **ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor)** หมายถึง ค่าแรงงานต่างๆที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง ซึ่งโดยปกติจะมีจำนวน

ค่าแรงงานที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่งๆ และถือเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น ค่าแรงงานของช่างเย็บเสื้อผ้า ค่าแรงงานของพนักงานในสายการประกอบ เป็นต้น

2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงงานของบุคคลที่ทำหน้าที่สนับสนุนการผลิต ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าโดยตรง เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมโรงงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาดเครื่องจักรและโรงงาน พนักงานตรวจสอบคุณภาพ ช่างซ่อมบำรุง ตลอดจนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่กิจการออกให้แก่คนงาน อาทิ ค่าภาษีที่ออกให้ลูกจ้างสวัสดิการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing overhead) หมายถึง ค่าใช้จ่ายชนิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมอื่นๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ค่าประกันภัย ค่าภาษี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการดำเนินการผลิตในโรงงานเท่านั้น ไม่รวมถึงเงินเดือน ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคา ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในสำนักงาน

ตารางที่ 1 แสดงการจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบผลิตภัณฑ์

นักวิชาการ	จำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบผลิตภัณฑ์		
	วัตถุดิบ	ค่าแรงงาน	ค่าใช้จ่ายการผลิต
ดวงมณี โกมารทัต (2551)	√	√	√
ลำไย มากเจริญ (2551)	√	√	√
สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2552)	√	√	√
นาตยา ตรีรัตน์คิลกุล (2552)	√	√	√
รุจิรา สฤทธิพันธุ์ (2555)	√	√	√

จากตารางที่ 1 แสดงการจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ สามารถสรุปการจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ของนักวิชาการแต่ละท่านได้ ซึ่งประกอบไปด้วย ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials) หมายถึง วัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบหลักในการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคันมือ ได้แก่ ผ้าพื้นสี ผ้าฝ้ายพิมพ์ลาย และใยโพลีเอสเตอร์

2. ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่จ่ายให้แก่สมาชิกหรือคนงาน ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตโดยตรง ค่าแรงงานทางตรงนี้จะอยู่ในรูปของค่าจ้างรายวันหรือรายชิ้น ค่าแรงงานการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคันมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง มีการจ้างแรงงานทั้งในรูปของค่าแรงงานรายวันและค่าแรงงานรายชิ้น โดยแบ่งตามขั้นตอนการผลิตแต่ละแผนก

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing overhead) หมายถึง ค่าใช้จ่ายชนิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคันมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง จะแบ่งค่าใช้จ่ายในการผลิตออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร และค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ได้แก่ ค่าวัตถุดิบทางอ้อม ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องมือ และค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ไป ส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอาคารสำนักงาน

แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทน และการประเมินโครงการลงทุน ดังนี้

1. วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทน เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ และคณะ (2550) นาดยา ตีรัตน์ดิลกกุล (2552) และ ชารี หิรัญรัมย์ และคณะ (2552) ได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

1.1 อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน เป็นอัตราส่วนเปรียบเทียบระหว่างกำไรที่เกิดขึ้นหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่างๆแล้วเทียบกับต้นทุนทั้งสิ้น สูตรการคำนวณคือ

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุน}} \times 100$$

1.2 อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงกำไรสุทธิที่จะได้รับคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จากยอดขาย แสดงถึงความสามารถในการหาค่าไรจากการดำเนินงาน และยังสามารถแสดงถึงความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่ายให้ลดลงเพื่อทำกำไรเพิ่มขึ้น สูตรการคำนวณคือ

$$\text{อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \times 100$$

2. การประเมินโครงการลงทุน

ลำไย มากเจริญ (2551: 236) กล่าวว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนเป็นการตัดสินใจเลือกลงทุนในสินทรัพย์ถาวรหรือโครงการลงทุนระยะยาว เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ อาคาร โรงงาน หรือโครงการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นโครงการดำเนินงานระยะยาว ทูที่นำมาใช้ในการลงทุนจะต้องจัดหาจากแหล่งเงินทุนระยะยาว ผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการลงทุนนี้จะมีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปี ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องทำการวิเคราะห์การลงทุนด้วยความระมัดระวังและตัดสินใจเลือกลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนสูงสุด หรือมีความเสี่ยงน้อยที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำเครื่องมือทางการเงิน 4 วิธี ที่มีนักวิชาการหลายท่านพิจารณาเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินโครงการลงทุน นักวิชาการดังกล่าว ได้แก่ (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2549) ฐาปนา ฉิ่งไพศาล (2551) ลำไย มากเจริญ (2551) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period หรือ PB)

ระยะเวลาคืนทุน คือ ระยะเวลาที่กระแสเงินสดรับสุทธิเท่ากับเงินสดจ่ายที่ใช้ไปทั้งหมดเพื่อลงทุน และผลตอบแทนนั้นจะเท่ากับเงินลงทุนพอดี ในการคำนวณหาระยะเวลาคืนทุน คือ ผลตอบแทนหรือกระแสเงินสดรับสุทธิหลังภาษีในแต่ละปีไม่เท่ากัน จำนวนที่ได้โดยการรวมกระแสเงินสดเข้าของแต่ละปีเรียงตามลำดับปีที่ได้รับจนกระทั่งจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นจะเท่ากับเงินที่จ่ายลงทุน สูตรการคำนวณคือ

กรณีที่กระแสเงินสดรับสุทธิแต่ละปีไม่เท่ากัน ระยะเวลาในการคืนทุนจะใช้กระแสเงินสดสุทธิในแต่ละปีสะสมรวมกันเท่ากับจำนวนเงินลงทุนที่ต้องใช้ในโครงการ

2.2 วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV)

การหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ หมายถึง การคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ ตลอดระยะเวลาโครงการในอนาคตที่คาดว่าจะในอนาคตจะเหลือจากการหักอัตราคิดลด คือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคาร (อัตราขั้นต่ำที่ต้องการ) ในกรณีที่เรานำมาลงทุนแล้วเรานำเงินจำนวนนี้ไปฝากธนาคาร และอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ (Cost of Capital) คืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากธนาคารในกรณีที่เรานำเงินมาลงทุน ผลลัพธ์ที่ได้มากกว่าศูนย์ ถือว่าเป็นโครงการที่น่าลงทุน สูตรการคำนวณคือ

$$\text{มูลค่าปัจจุบันสุทธิ} = \text{มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดไหลเข้า} - \text{มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดไหลออก}$$

กิจการจะเลือกลงทุนในโครงการที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวกเท่านั้น

2.3 วิธีอัตราผลตอบแทนคิดลด (Internal Rate of Return หรือ IRR)

เป็นการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุนในโครงการนั้นๆ อัตราผลตอบแทนนี้ หมายถึง อัตราคิดลด ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับสุทธิที่ได้รับในอนาคตเท่ากับเงินสดจ่ายลงทุนสุทธิ สูตรการคำนวณคือ

$$\text{อัตราผลตอบแทนคิดลด} = \frac{\text{มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ}}{\text{มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดจ่าย}}$$

อัตราผลตอบแทนคิดลดที่คำนวณได้ควรมีค่าเท่ากับหรือมากกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ต้องการจึงจะยอมรับโครงการนั้น

2.4 วิธีดัชนีกำไร (Profitability Index หรือ PI)

ดัชนีกำไร คือ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของเงินสดรับสุทธิตลอดอายุโครงการกับเงินลงทุนเริ่มแรก สูตรการคำนวณคือ

$$\text{ดัชนีกำไร} = \frac{\text{มูลค่าปัจจุบันของเงินสดรับสุทธิตลอดอายุโครงการ}}{\text{เงินสดจ่ายลงทุนสุทธิของโครงการ}}$$

กิจการจะยอมรับโครงการเมื่อดัชนีกำไรมีค่ามากกว่า 1

ตารางที่ 2 แสดงเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนและประเมินโครงการลงทุน

นักวิชาการ	เครื่องมือทางการเงิน						
	อัตรา กำไร สุทธิต่อ ต้นทุน	อัตรา กำไร สุทธิต่อ ค่าขาย	ระยะ เวลา คืนทุน (PB)	มูลค่า ปัจจุบัน สุทธิ (NPV)	อัตรา ผลตอบแทน คิด ลด (IRR)	ดัชนี กำไร (PI)	อื่นๆ
สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2549)	N/A	N/A	√	√	√	√	N/A
เบญจมาศ อภิสัทธีภิญโญ และคณะ (2550)	√	√	N/A	N/A	N/A	N/A	√
ฐาปนา ฉินไพศาล (2551)	N/A	N/A	√	√	√	√	√
ลำไย มากเจริญ (2551)	N/A	N/A	√	√	√	N/A	√
นาดยา ตรีรัตน์ดิลกกุล (2552)	N/A	√	N/A	N/A	N/A	N/A	√
ธารี หิรัญรัมย์ และคณะ (2552)	N/A	√	N/A	N/A	N/A	N/A	√
รุจิรา สฤทธิพันธ์าวาทย์ (2555)	/	/	/	/	/	/	N/A

หมายเหตุ : N/A ไม่ได้เสนอแนะไว้

√ เสนอแนะไว้

N/A ไม่ได้เลือกใช้

/ เลือกลง

จากตารางที่ 2 ผู้ศึกษาสามารถสรุปเครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนและประเมินโครงการลงทุนของนักวิชาการแต่ละท่าน โดยผู้ศึกษาเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินและวิธีวิเคราะห์ผลตอบแทน ได้แก่ อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย ระยะเวลาคืนทุน (PB) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนคิดลด (IRR) และดัชนีกำไร (PI)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายฝ้ายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง อำเภอเมืองแพร่ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการลงทุนของโครงการ ซึ่งนอกจากจะนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการศึกษาแล้ว ผู้ศึกษายังได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชญญา บุญบุรี (2550) ได้ทำการศึกษารื่องต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและสุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามจำนวน 151 ราย ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มและองค์กรที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย ในเขตอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลิตภัณฑ์ที่ทำการศึกษ ประกอบด้วย ผ้าม่าน กลองทิชชู รองเท้า

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 64.90 ได้ทำการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายเป็นอาชีพหลัก และร้อยละ 35.10 ทำเป็นอาชีพเสริม การผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายจะไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการว่าจ้างหรือสั่งทำ แหล่งการจัดหาวัตถุดิบหลักในการผลิตจะซื้อจากแหล่งผลิตด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ ซื้อมาจากพ่อค้าคนกลาง ต้นทุนในการผลิตรวมต่อชิ้นพบว่า ผ้าม่าน มีต้นทุนการผลิตรวมต่อชิ้นมากที่สุด รองลงมาคือ กลองทิชชู และรองเท้า

ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราส่วนกำไรต่อต้นทุนสูงสุดในกรณีขายปลีกและขายส่ง คือ รองเท้าขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 66.51 และ 42.72 ตามลำดับ อัตราส่วนกำไรต่อค่าขายสูงสุดในกรณีขายปลีกและขายส่ง คือ รองเท้าขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 39.94 และ 29.93 ตามลำดับ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุดในกรณีขายปลีกและขายส่ง คือ ผ้าม่าน คิดเป็นร้อยละ 809.74 และ 440.90 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย พบว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดสูง เนื่องจากการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีการลงทุนเป็นจำนวนเงินที่ต่ำ จึงทำให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูง

ข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัย คือ รัฐบาลควรหาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์แหล่งใหม่เพื่อเพิ่มรายได้และกระจายสินค้าได้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้มีการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายเป็นที่รู้จักของคนภายในประเทศและชาวต่างชาติ รวมถึงทางรัฐควรมีการให้ความรู้กับผู้ผลิตเกี่ยวกับการคิดต้นทุนของผลิตภัณฑ์และส่งเสริมพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย สนับสนุนให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชน

แหวดาว อุดตา (2551) ได้ทำการศึกษารื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายน้ำไหลของวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสูง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายน้ำไหลของกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุน อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกทอผ้าของกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุน รวมทั้งสิ้น 12 คน พบว่า ผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มมี 8 ชนิด คือ ผ้าคลุมเตียงคู่ ผ้าคลุมเตียงเดี่ยว ผ้าปูพื้น ผ้าปูโต๊ะ ผ้าเช็ดเท้า ผ้ารองจาน ผ้า màn หน้าต่าง และผ้า màn ประตู มีต้นทุนในการลงทุน จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน จำนวนเงินลงทุนในปีแรกเท่ากับ 376,466.67 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จำนวนเงินลงทุนในปีแรก เท่ากับ 705,195.44 บาท ค่าใช้จ่ายในการลงทุนตั้งแต่ปีที่ลงทุนเริ่มแรกจนถึงปีที่ 10 เท่ากับ 467,066.67 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตั้งแต่ปีที่ลงทุนเริ่มแรกจนถึงปีที่ 10 เท่ากับ 7,721,693.32 บาท

ผลตอบแทนจากการลงทุนพบว่า มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) ที่อัตราคิดลด (Discount Rate) ร้อยละ 7.75 เท่ากับ 528,861.94 บาท อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate of Return : IRR) มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 35.66 ดัชนีความสามารถในการทำกำไร เท่ากับ 4.54 และใช้ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PB) ประมาณ 3 ปี 6 เดือน

ในด้านปัญหาและอุปสรรคของการทอผ้า พบว่ากลุ่มยังขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากไม่สามารถหาซื้อได้ในท้องถิ่น ทำให้ไม่ทันต่อการผลิต และในด้านการจัดจำหน่าย ผลผลิตที่ได้จากการทอผ้าลายน้ำไหล จะจำหน่ายให้กับลูกค้ารายเดิม จึงไม่สามารถต่อรองราคาได้ ซึ่งภาครัฐควรมีการส่งเสริมในเรื่องของการปลูกฝ้ายเอง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีอาชีพเกษตรกร รวมถึงทางกลุ่มควรมีการตลาดใหม่อยู่เสมอ เช่น การรับคำสั่งซื้อจากธุรกิจที่น่าไปใช้ในการตกแต่งประเภท ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจสปา เป็นต้น

แสงพลอย มุ่งทอง (2552) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มผ้าด้นมือ ตำบลป่าแดง การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยทำการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ ระยะศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชนและกลุ่มผ้าด้นมือ และระยะทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม จากการศึกษาสภาพปัญหาศักยภาพของชุมชนและกลุ่มผ้าด้นมือแล้วนำข้อมูลมาวางแผนรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผ้าด้นมือดังนี้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมอาชีพของกลุ่มในด้านการผลิต การควบคุมและการพัฒนารูปแบบสินค้า ด้านการตลาดมีการตั้งกลุ่มในลักษณะเครือข่าย โดยแบ่งกลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่ให้บริหารจัดการภายในกลุ่ม มีคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกระดมทุนโดยการถือหุ้น ให้สมาชิกร่วมทำโครงการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาด้านการผลิต ควบคุมคุณภาพ ร่วมกันสรุปรูปแบบตลาด เช่น ตลาดในจังหวัด ศูนย์สินค้าเศรษฐกิจชุมชนช่อแฮ และศูนย์จำหน่ายสินค้า

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้นยังได้ทดลองจัดจำหน่ายสินค้าในตลาดต่างประเทศ ทำให้มีโอกาสมากขึ้นในการขยายช่องทางตลาดในต่างประเทศ

ยพรัตน์ อิมพิทักษ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านโบราณหาดเลี้ยว อำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านโบราณหาดเลี้ยว อำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่ม จำนวน 30 ราย และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกคณะกรรมการของกลุ่ม จำนวน 3 ราย ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากผ้าทอพื้นเมืองมี 9 ชนิด คือ เสื้อบุรุษ เสื้อสตรี ผ้าซิ่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ผ้ามาลัย ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง และปลอกหมอนอิง มีต้นทุนในการลงทุน จำแนกออกเป็น ค่าใช้จ่ายในการลงทุน เท่ากับ 287,657.50 บาท และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เท่ากับ 908,788.75 บาท รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง เท่ากับ 952,200.00 บาท ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี จากปีฐาน และมีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 3 ปี 7 เดือน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ ที่อัตราคิดลด ร้อยละ 6.45 เท่ากับ 875,197.23 บาท มีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง เท่ากับ ร้อยละ 35.59 ซึ่งมีค่าสูงกว่าอัตราอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่กำหนดไว้ร้อยละ 6.45

ในด้านปัญหาอุปสรรค พบว่าทางกลุ่มยังคงขาดแคลนวัตถุดิบ เนื่องจากวัตถุดิบที่มีคุณภาพในท้องถิ่นยังมีไม่เพียงพอ กลุ่มจึงต้องจัดซื้อจากต่างจังหวัดซึ่งกลุ่มจะต้องจัดซื้อในจำนวนที่มากพอ ทางผู้จำหน่ายจึงจะนำวัตถุดิบมาส่งให้กับทางกลุ่ม นอกจากนี้ทางกลุ่มยังขาดแรงงานคนทอผ้าที่มีความสามารถในการทอผ้าลวดลายใหม่ๆ เนื่องจากยังคุ้นเคยกับการทอผ้าแบบดั้งเดิม ดังนั้นกลุ่มจึงควรมีการศึกษาถึงแนวทางการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับผลิตภัณฑ์ รวมถึงศึกษากรรมวิธีในการทอผ้า ลวดลายการทอผ้าพื้นเมืองทั้งในรูปแบบดั้งเดิมให้คงอยู่ และรูปแบบใหม่ เพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค

ตารางที่ 3 แสดงการสรุปเอกสารการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย	ชัยญา บุญบุรี (2550)	แหวดาว อุดตา (2551)	แสงพลอย มุ่งทอง (2552)	ยพรัตน์ อิมพิทักษ์ (2553)
ขอบเขต การศึกษา	ต้นทุนและ ผลตอบแทน ผลิตภัณฑ์จาก ผ้าฝ้าย อำเภอ ป่าซาง จังหวัด ลำพูน	ต้นทุนและผลตอบแทน ผลิตภัณฑ์ จากผ้าทอลายน้ำ ไหลของวิสาหกิจ ชุมชน : กรณี ศึกษากลุ่มสตรี ทอผ้าบ้านทุ่งสูง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน	การศึกษาวิจัยเพื่อ ค้นหารูปแบบการ บริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ ที่เอื้อ ต่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนของ กลุ่มผ้าคั้นมือ ตำบล ป่าแดง	ต้นทุนและผลตอบแทน ของผลิตภัณฑ์ ผ้าทอพื้นเมืองของ กลุ่มหัตถกรรม พื้นบ้านโบราณ หาดเสี้ยว อำเภอ ศรีตังฆาต จังหวัด สุโขทัย
ระยะเวลาต้นทุน	N/A	√	N/A	√
มูลค่าปัจจุบันสุทธิ	N/A	√	N/A	√
อัตราผลตอบแทน คิดลด	N/A	√	N/A	√
ดัชนีกำไร	N/A	√	N/A	N/A
อัตรากำไรสุทธิต่อ ต้นทุน	√	N/A	N/A	N/A
อัตรากำไรสุทธิต่อ ค่าขาย	√	N/A	N/A	N/A
อัตราผลตอบแทน จากการลงทุน	√	N/A	N/A	N/A

หมายเหตุ : N/A ไม่ได้เลือกใช้

√ เลือกใช้

จากตารางที่ 3 แสดงการสรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า

ชัยญา บุญบุรี (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย

อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” พบว่าเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ผลตอบแทน 3 วิธี ในการวิเคราะห์
 ผลตอบแทนจากการลงทุน คือ อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย และอัตรา
 ผลตอบแทนจากการลงทุน

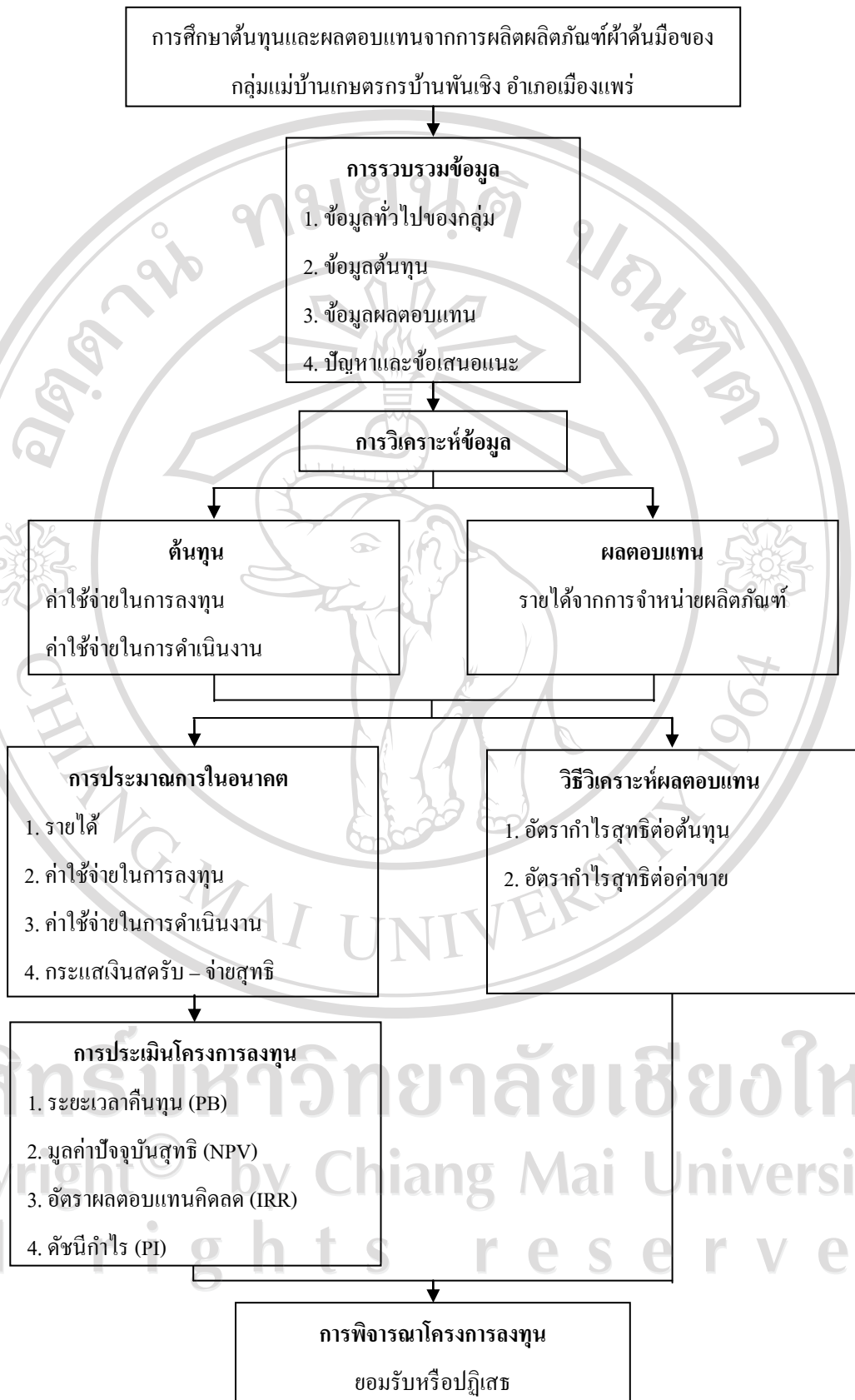
แหวดาว อุตตา (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “ต้นทุนและผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายน้ำไหลของวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุน อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน” พบว่าเลือกใช้เครื่องมือทางการเงิน 4 วิธี ในการประเมินโครงการลงทุน คือ ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนคิดลด และดัชนีกำไร

แสงพลอย มั่งทอง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มผ้าดัดมือ ตำบลป่าแดง” พบว่าไม่ได้เลือกใช้เครื่องมือทางการเงินใดเลยที่กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากการวิจัยเพื่อศึกษาถึงการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ยพรัตน์ อัมพิทักษ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง “ต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน โบราณหาดเสี้ยว อำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย” พบว่าเลือกใช้เครื่องมือทางการเงิน 3 วิธี ในการประเมินโครงการลงทุน คือ ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ และอัตราผลตอบแทนคิดลด

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าดัดมือของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านพันเชิง อำเภอเมืองแพร่ เพื่อประเมินความเหมาะสมในการลงทุนจากข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วางกรอบแนวคิดในการศึกษาจากข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 27

ภาพที่ 27 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากภาพที่ 27 กรอบแนวคิดในการศึกษา สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ ประธานกลุ่ม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าคั่นมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม เงินลงทุนในสินทรัพย์ ปริมาณการผลิต ราคาจำหน่าย วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิต และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าว มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และรายได้จากการจำหน่าย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน โดยใช้สูตรส่วนดังต่อไปนี้

2.1 อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุน แสดงถึงกำไรที่เกิดขึ้นหลังหักค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับต้นทุน

2.2 อัตรากำไรสุทธิต่อค่าขาย อัตรานี้เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ หรือผลตอบแทนจากยอดขาย

3. การประมาณการในอนาคต

นำข้อมูลพื้นฐานมาประมาณการ รายได้ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และกระแสเงินสดรับ-จ่ายสุทธิ ในระยะเวลา 10 ปี

4. การประเมินโครงการลงทุน

นำข้อมูลที่ได้จากการประมาณการมาทำการประเมินผลตอบแทนที่ได้รับจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยวิเคราะห์จากอัตราคิดลด (Discounts Approach) เพื่อให้ผลตอบแทนและต้นทุนที่เกิดขึ้นในอนาคตเกิดความแม่นยำถูกต้องในการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย กระแสเงินสดรับหรือรายได้ กระแสเงินสดจ่ายหรือต้นทุน และกระแสเงินสดสุทธิ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทนคิดลด และดัชนีกำไร

5. การพิจารณาโครงการลงทุนและวิเคราะห์ผลตอบแทน

นำค่าที่ได้จากการประเมินโครงการลงทุนและจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนมาพิจารณาความเหมาะสมในการลงทุนและผลตอบแทน ดังนี้

5.1 ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period หรือ PB) ต้องมีระยะเวลาคืนทุนต่ำกว่า หรือเท่ากับระยะเวลาที่ต้องการ

5.2 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV) ต้องมีค่าเป็นบวกหรือมากกว่าศูนย์ จึงจะยอมรับโครงการ

5.3 อัตราผลตอบแทนคิดลด (Internal Rate of Return หรือ IRR) ต้องมีค่าเท่ากับ หรือมากกว่าอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ต้องการ จึงจะยอมรับโครงการ

5.4 ดัชนีกำไร (Profitability Index หรือ PI) ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1 จึงจะยอมรับโครงการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved